

Kuno Fencker
Medlem af Inatsisartut, Siumut

Besvarelse af § 37 spørgsmål nr. 44/2024 – vedrørende Maritime uddannelser

06-03-2024
Sagsnr. 2024 - 1595
Akt nr. 23937381
Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Email: ikin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Kære Kuno Fencker,

Tak for dine spørgsmål, som du har stillet i henhold til Inatsisartuts forretningsorden. Jeg vil besvare dem herunder.

Spørgsmål 1:

Hvad er regeringens nuværende strategi for at fremme og styrke de maritime uddannelser i Grønland, herunder opkvalificering af nuværende skippere for at imødekomme skærpede krav til sprogfærdigheder som f.eks. engelsk?

Svar:

Først og fremmest er Naalakkersuisuts overordnede uddannelsespolitiske ønske at kunne dække det maritime arbejdsmarkeds behov for arbejdskraft med uddannet hjemmehørende arbejdskraft.

Den gældende lovgivning overlader dog i betydeligt omfang opgaveløsningen til bestyrelser udpeget af arbejdsmarkedets organisationer.

Naalakkersuisut har fremsat et lovforslag til behandling på FM 2024, som blandt andet tilsigter at sikre bedre kobling mellem overordnede uddannelsespolitiske målsætninger, som de i spørgsmålet berørte, og brancheskolernes uddannelsesinitiativer.

De grønlandske skipperuddannelser, både inden for fiskeriet og handelsflåden efterlever de internationale krav. Den danske Søfartsstyrelse har tilsynspligt i forhold til efterlevelse af nævnte internationale krav.

Fiskeskipper af 1. grad og sætteskipperne uddannet på Imarsiornermik ilinniarfik er således uddannede til at sejle i internationale farvande.

Naalakkersuisut ønsker at styrke og højne skolens fysiske rammer og at der sker en revision af de nuværende søfartsuddannelser. Dette på baggrund af blandt andet følgende fakta:

På trods af, at uddannelsen fiskeskipper af 1. grad formelt giver en ret til at føre fiskefartøjer uanset størrelse på alle have, er denne uddannelse i de fleste tilfælde ikke altid nok til at kvalificere til at blive den øverste chef på broen ombord på en af de store

trawlere. Det er nok mere reglen end undtagelsen, at skipperen i den grønlandske fiskeflåde er uddannet skibsfører.

Det er fakta, at færingerne uddanner fortrinsvis skibsførere, og at vi her i landet uddanner få fiskeskippere af 1. grad samt sætteskipperne.

Lidt ældre tal – perioden 2000 – 2018 - viser, at vi her i landet har uddannet følgende i 18 år: 34 kystskippere, 17 sætteskipperne, 48 fiskeskippere af 3. grad samt 33 fiskeskippere af 1. grad.

Til Sammenligning kan tal fra Færøerne – i perioden 2015 – 2018 - vise følgende: 78 skippere (svarende til grønlandske fiskeskippere af 1. grad) samt 116 skibsførere – vel og mærke kun i løbet af 4 år. Kilde: Styrkelse af repræsentationen af grønlandske officerer i den grønlandske fiskeflåde: af Tommy Petersen og Jákup Emil Hansen 2019.

Omdrejningspunktet for Naalakkarsuisuts strategi for søfartsuddannelserne er tidssvarende og moderne fysiske rammer for Imarsiornermik ilinniarfik, som kan give rammerne for udviklende og tidssvarende søfartsuddannelser, som både skal omfatte grundforløb, skipperuddannelser, skibsføreruddannelse og øvrige andre relaterede uddannelser indenfor søfart. På den nye skole skal der være muligheder for efteruddannelse for søfolk, hvad enten det drejer sig om søfartsselsk eller andet teknisk relateret efteruddannelse.

Der skal arbejdes henimod mange flere søfartsuddannede, som skal være med til at opbygge og løfte en moderne fiske- og søfartsindustri.

En arbejdsgruppe vil blive nedsat, som skal arbejde henimod nævnte tidssvarende søfartsuddannelser, som kan måle sig på niveau med andre lande, som har fiskeri og søfart som en vigtig del af deres erhverv. Naalakkarsuisut agter at foretage inspirationsbesøg på Færøerne og Norge som led i arbejdet omkring revision af de nuværende søfartsuddannelser.

Spørgsmål 2:

Hvordan planlægger regeringen at tackle udfordringerne ved mangel på uddannede skibsførere og besætningsmedlemmer til containerskibe og trawlere i Grønland, herunder behovet for opgradering af manglende kvalifikationer blandt nuværende skippere?

Svar:

Naalakkarsuisut er ikke bekendt med, at der er mangel på uddannede skibsførere og besætningsmedlemmer i den grønlandske skibsflåde. Men Naalakkarsuisut er bekendt med, at der er ansatte i skibsflåden, som ikke er hjemmehørende eller herboende.

Naalakkarsuisut arbejder til stadighed for at få flere herboende uddannet til skibsflåden. Imarsiornermik ilinniarfik oplever på nuværende tidspunkt et stigende antal uddannelsessøgende indenfor Skipperuddannelsen.

På nuværende tidspunkt gennemføres online undervisning på skolen i samarbejde med Marstal Navigationsskole med det mål, at få studerende forberedt til eventuel overgang til skibsføreruddannelsen. Det er målet, at erfaringerne fra dette samarbejde også skal føre til oprettelse af en egentlig skibsføreruddannelse her i landet.

Naalakkersuisut ønsker udvidet samarbejde med Marstal Navigationsskole med henblik på opkvalificering af nuværende skippere hvad angår søfartsengelsk, en mulighed for skippere, som måtte ønske dette.

Som nævnt i besvarelsen til spørgsmål 1, er forudsætningen henimod flere veluddannede hjemmehørende søfolk, moderne og tidssvarende rammer for søfartsuddannelserne. Det er Naalakkersuisuts håb med den plan, at de eksisterende udfordringer på søfartsområdet bedre kan tackles på sigt.

Jeg har som Naalakkersuisoq for området anmodet bestyrelsen for Imarsiornermik ilinniarfik om en plan for indretningen af nye fysiske rammer for skolen. Dette med henblik på at arbejde videre med planen og budget for realiseringen af projektet.

Spørgsmål 3:

Er der konkrete initiativer på vej for at tiltrække flere elever til maritime uddannelser i Grønland, og i så fald, hvilke?

Svar:

Der er igangsat arbejde med henblik på etablering af en gymnasial maritim linje i Campus Kujalleq med opstart i 2025. Naalakkersuisut håber på, at tiltaget vil virke opfordrende for unge, når muligheden igangsættes og forhåbentlig også blive en genvej til søfartsuddannelser også på højere niveau.

Jeg har som nævnt under besvarelsen af spørgsmål 2 anmodet bestyrelsen for Imarsiornermik ilinniarfik om en plan for indretningen af nye fysiske rammer for skolen.

Bestyrelsen for skolen har i den forbindelse nævnt fordelene ved placering af en ny skole ved den nedlagte Qorsussuaq skole, således at uddannelsesmiljø og synergi med blandt andet det gymnasiale område kan skabes for Imarsiornermik ilinniarfik.

a. Hvordan vil regeringen støtte opkvalificeringen af nuværende skippere for at sikre, at de opfylder de skærpede krav i den maritime industri?

Svar:

Lad mig i første omgang nævne, at Imarsiornermik ilinniarfik tilbyder internationale kurser f.eks. i brandkursus, søsikkerhedskursus, ligesom skolen tilbyder internationale opkvalificeringskurser f.eks. Polar kode, ECDIS, ARPA, GMDSS-kurser.

Som nævnt i svaret til spørgsmål 2, ønsker Naalakkersuisut udvidet samarbejde med Marstal Navigationsskole med henblik på opkvalificering af nuværende skippere hvad angår søfartsengelsk.

En permanent løsning på efteruddannelse af skippere vil blive taget op af nævnte arbejdsgruppe som skal tage sig af planerne for modernisering af uddannelserne i Imarsiornermik ilinniarfik.

Spørgsmål 4:

Hvordan samarbejder regeringen med maritime virksomheder og institutioner for at sikre, at uddannelserne matcher industriens behov og krav, herunder behovet for opkvalificering af nuværende skippere?

Svar:

Spørgsmålet kan besvares med henvisning til *Inatsisartutlov om erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet*. Ifølge Inatsisartutlovens § 34, stk. 1 ledes brancheskolerne af en bestyrelse på 5-7 medlemmer, der udpeges af arbejdsmarkedets organisationer efter regler fastsat i den enkelte institutions vedtægt.

I henhold til § 34, stk. 2 skal bestyrelsens medlemmer skal have tilknytning til brancheskolens faglige område og det arbejdsmarked, som institutionen dækker.

Bestyrelsen i Imarsiornermik ilinniarfik har medlemmer fra: Grønlands Erhverv fiskeri, Grønlands Erhverv Handel, Royal Arctic Line, Royal Greenland, KNAPK, Grønlands Fiskerikontrol og Departementet for Bolig og Infrastruktur.

I § 35, stk. 1-4 er der fastsat bestemmelser om bestyrelsens ansvar, herunder i forhold til uddannelserne:

"§ 35. Bestyrelsen er brancheskolens øverste myndighed og har det overordnede ansvar for skolens drift, herunder skolens faglige og økonomiske aktiviteter og skal forvalte skolens midler, så de bliver til størst mulig gavn for skolens formål. Bestyrelsen er endvidere ansvarlig for, at bestemmelser for skolens virksomhed overholdes, og har ansvaret for skolens samlede virksomhed, og for opfyldelse af resultatkontrakten. Bestyrelsen må ikke udøve indflydelse på den daglige undervisningsvirksomhed. Bestyrelsen fastsætter en forretningsorden for sit virke.

Stk. 2. Bestyrelsen fastlægger de overordnede retningslinjer for skolens virksomhed, herunder målsætning og strategi for uddannelserne og tilknyttede aktiviteter.

Stk. 3. Bestyrelsen skal arbejde for, at skolen iværksætter aktiviteter, der i videst muligt omfang tilgodeser de uddannelsessøgendes og virksomhedernes behov for erhvervsfaglige uddannelser, herunder efter- og videreuddannelse. Bestyrelsen træffer, efter indstilling fra skolens forstander, beslutning om skolens udbud af kompetencegivende uddannelser og om iværksættelse af øvrige uddannelses tiltag samt aktiviteter vedrørende indtægtsdækket virksomhed og anden relevant aktivitet.

Stk. 4. Efter indstilling fra skolens forstander, fastlægger bestyrelsen det årlige program for skolens virksomhed."

Dette suppleres for så vidt angår ansvaret for uddannelserne af § 36:

"§ 36. Bestyrelsen er over for Naalakkersuisut ansvarlig for uddannelsernes faglighed, herunder for indholdet af uddannelserne, iværksættelse af nye uddannelser og initiativer til nedsættelse af eventuelle udvalg i forbindelse med uddannelsesmæssige opgaver, jf. stk. 4.

Stk. 2. Bestyrelsen er ansvarlig for udarbejdelse af uddannelsesplaner for hver uddannelse, jf. § 5, stk. 2, for fastsættelse af bestemmelser om generelle praktikplaner, jf. § 26, stk. 1, sidste punktum, og fastsættelse af retningslinier for eventuelle svendepøver, jf. § 27, stk. 2, sidste punktum.

Stk. 3. Bestyrelsen træffer afgørelse om:

- 1) Godkendelse af virksomheder til praktik, jf. § 25, stk. 1.
- 2) Praktikoplæringens overensstemmelse med de for praktikuddannelsen fastsatte praktikplaner, jf. § 26.
- 3) Godkendelse af beskæftigelse i udlandet, jf. § 25, stk. 3, 2. pkt.

4) Afholdelse af svendeprøver, jf. § 27, stk. 3, 2. pkt.

5) Godkendelse af merit og afkortning eller forlængelse af uddannelsestiden og elevers fritagelse for dele af skole- eller praktikuddannelse på grundlag af anden undervisning eller beskæftigelse, jf. § 11, stk. 2, 2. pkt., § 52, § 53, stk. 3, 2. pkt., og § 54.

6) Tvistigheder mellem lærling og praktikvirksomhed, jf. § 58, stk. 2.

Stk. 4. Bestyrelsen kan nedsætte et eller flere uddannelsesudvalg, herunder ad hoc uddannelsesudvalg, med henblik på rådgivning om uddannelsernes faglige indhold og kvalitative niveau og uddannelsernes overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov og de politiske målsætninger på området."

Det er således bestyrelsens opgave at arbejde for, at der er match imellem uddannelserne og industriens behov både for relevante og tidssvarende uddannelser og relevant efter- og videreuddannelse.

Som det ses, består bestyrelsen af repræsentanter fra maritime virksomheder og institutioner.

Spørgsmål 5:

Hvordan prioriterer regeringen investeringer i maritime uddannelsesfaciliteter og ressourcer i Grønland for at imødekomme stigende efterspørgsel og behovet for kvalificeret arbejdskraft, herunder opkvalificering af nuværende skippere?

Svar:

Som nævnt i besvarelsen af spørgsmål 2 og 3, har jeg anmodet om en plan for indretningen af nye fysiske rammer for skolen.

Naalakkersuisut ønsker nye moderne fysiske rammer for skolen med henblik på udvikling af søfartsområdet her i landet. Dette blandt andet med baggrund i stigende efterspørgsel af maritime uddannelser samt med henblik på flere hjemmehørende søfolk som skal danne baggrund for selvforsyning af veluddannede fiskeskippere samt søfolk indenfor handelsflåden.

Det er fastsat i § 41, stk. 1 i Inatsisartutloven, at bestyrelsen hvert år til Naalakkersuisut afgiver forslag til budget for det følgende finansår inden en af Naalakkersuisut fastsat frist. Forslaget skal indeholde et overslag over forventede indtægter, driftsudgifter og anlægsudgifter. Bestyrelsen afgiver samtidig forslag til størrelsen af landskassens tilskud for det nævnte finansår.

Bestyrelsens eventuelle ønsker om ekstraordinære bevillinger f.eks. til undervisning og uddannelsesfaciliteter vil således skulle indgå i prioriteringen i finanslovsarbejdet.

Spørgsmål 6:

Har regeringen planer om at tilbyde økonomisk støtte eller incitamentter til studerende, der ønsker at forfølge maritime uddannelser, og i så fald, hvilke initiativer overvejes? Og vil der være lignende støtte til opkvalificering af nuværende skippere?

Svar:

Studerende, der ønsker en maritim uddannelse vil i lighed med andre studerende kunne få uddannelsesstøtte, hvis betingelserne herfor i uddannelsesstøttelovgivningen i øvrigt er opfyldt. Der arbejdes ikke aktuelt henimod særskilte initiativer på området.

Skippere kan benytte AMA-midler i forbindelse med kursusaktiviteter over 3 dages varighed.

Naalackersuisut mener, at moderne fysiske rammer, uddannelsesmiljø, større samarbejde med erhvervet samt muligheder for videreuddannelse er nøglerne til større interesse for faget og dermed flere unge i uddannelse under de maritime uddannelser.

Med venlig hilsen

Aqqaluaq B. Egede